

۹۵، ۱، ۱۹

روش‌های تحقیق کمی و کیفی

مدیریت دولتی و سازمان‌های غیرانتفاعی

جلد دوم
(روش‌های کیفی)

نویسنده

دیوید ای مک ناب

(David E. McNabb)

(Second Edition - 2008)

مترجمین

رضا واعظی

(عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

محمد صادق آزمندیان

سرشناسه	مک‌ناب، دیوید ای.، ۱۹۳۲ - McNabb, David E.
عنوان و نام پدیدآور	روش‌های تحقیق کمی و کیفی مدیریت دولتی و سازمان‌های غیرانتفاعی / نویسنده دیوید ای مک‌ناب؛ مترجمین رضا واعظی، محمدصادق آزمندیان.
مشخصات نشر	تهران: صفار: اشراقی، ۱۳۹۰ -
مشخصات ظاهری	ج ۲: مصور، جدول، نمودار.
شابک	دوره ۹- 978-964-388-308-9؛ ج ۱: 978-964-388-306-5؛ ج ۲: 978-964-388-499-4
وضعیت فهرست نویسی	فابا
یادداشت	عنوان اصلی: Research methods in public administration and nonprofit management : quantitative and qualitative approaches, 2nd ed., 2008.
یادداشت	ج ۲: (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فیا).
موضوع	علوم اداری -- تحقیق -- روش‌شناسی
موضوع	سازمان‌های غیردولتی -- مدیریت
شناسه افزوده	واعظی، رضا، ۱۳۴۴ - مترجم
شناسه افزوده	آزمندیان، محمدصادق، ۱۳۶۳ - مترجم
رده‌بندی کنگره	JF۱۳۳۸/۲۲م ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی	۶۵۸/۰۰۷۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۵۰۳۴۶۸

فهرست نویسی پیش از انتشار: انتشارات صفار

نام کتاب : روش‌های تحقیق کمی و کیفی (مدیریت دولتی و سازمان‌های غیرانتفاعی) جلد دوم

نویسنده : دیوید ای. مک‌ناب

مترجمین : رضا واعظی - محمدصادق آزمندیان

حروف چینی: معرفت

طرح جلد : فرهاد کمالی

لینوگرافی : گنج شایگان ① ۵۵۴۰۲۱۸۴

چاپخانه : گنج شایگان ① ۵۵۴۰۳۴۷۸

نوبت چاپ : اول - بهار ۱۳۹۵

شمارگان : ۱۱۰۰ نسخه

قیمت : ۱۴۰۰۰۰ ریال

ناشر : انتشارات صفار

مرکز پخش : خیابان انقلاب - روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب - مجموعه سمکف

انتشارات اشراقی ① ۶۶۴۰۸۴۸۷ تلفن: ۶۶۹۷۰۹۹۲

خیابان انقلاب - روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب - طبقه زیرین

پخش کتاب بینش ① ۶۶۴۹۶۲۹۹

کتابفروشی مرادیان ① ۶۶۴۱۵۳۱۰

کتابفروشی صفا ① ۶۶۹۷۸۸۴۶

www.saffarpublishing.ir

www.Eshraghi.ir

Email: saffar_publishing@yahoo.com

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۸-۴۹۹-۴

ISBN 978-964-388-499-4

شابک دوره: 978-964-388-308-9

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مدیریت واحد تولید انتشارات صفار: ۰۹۱۲-۱۰۷۳۰۰۳

فصل بیست و دوم: درآمدی بر پژوهش کیفی

۱۳	درآمدی بر پژوهش کیفی
۱۷	چند دسته از استراتژی‌های پژوهش کیفی
۱۷	پژوهش تبیینی
۱۸	پژوهش تفسیری
۲۱	پژوهش انتقادی
۲۳	کدام استراتژی بهتر است؟
۲۴	پارادایم در حال تغییر
۲۴	پژوهش بدو محار دیت
۲۵	پژوهش کیفی در مدیریت راتی
۲۵	(۱) قوم نگاری
۲۶	(۲) پدیدارشناسی
۲۶	(۳) مطالعه موردی
۲۸	(۴) هرمنوتیک
۲۹	(۵) نظریه داده بنیاد
۲۹	(۶) اقدام پژوهی
۳۰	ملاحظات مطرح در رویکردهای اقدام پژوهی
۳۱	گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌های کیفی
۳۱	(۱) گردآوری داده‌های کیفی
۳۲	(۲) تحلیل داده‌های کیفی
۳۲	تفسیر داده‌های کیفی
۳۳	خلاصه
۳۴	مطالعه بیشتر

فصل بیست و سوم: رویکرد مطالعه موردی

۳۵	رویکرد مطالعه موردی
۳۶	تعریف رویکرد مطالعه موردی
۳۷	چه زمانی مطالعه موردی به عنوان رویکردی مناسب تلقی می‌گردد؟
۳۷	اهداف مطالعات موردی
۳۹	طرح ریزی مطالعه موردی
۳۹	مطالعه تک موردی

۴۱	مطالعه چند موردی
۴۲	مراحل انجام مطالعه موردی
۴۳	گام اول: صورت‌بندی مورد
۴۳	گام دوم: عملیاتی کردن سازه‌های اصلی
۴۴	گام سوم: تعریف واحدهای تحلیل
۴۵	گام چهارم: گردآوری داده‌ها
۴۷	گام پنجم: تحلیل داده‌ها
۴۸	گام ششم: آماده کردن یافته‌های پژوهش و ارائه آنها
۴۹	اصول کلی رهنما برای انجام مطالعات موردی
۴۹	(۱) مطالعات موردی باید بر روی موضوعات مهم متمرکز باشند
۴۹	(۲) مطالعات موردی باید کامل باشند
۵۰	(۳) مطالعات موردی باید به رویکردهای جایگزین نیز توجه نمایند
۵۰	(۴) مطالعات موردی باید شواهد کافی برای ارائه نمایند
۵۰	(۵) یک مطالعه موردی باید به صورت خلاقانه و جالب توجه تدوین و ارائه گردد
۵۱	خلاصه
۵۳	مطالعه بیشتر

فصل بیست و چهارم: رویکرد نظریه داده بنیاد

۵۵	رویکرد نظریه داده بنیاد
۵۶	ریشه‌های نظریه داده بنیاد
۵۷	اهمیت گروه‌بندی و کدگذاری داده‌ها
۵۸	دو رویکرد نسبت به نظریه داده بنیاد
۶۰	اقدامات کلیدی در نظریه داده بنیاد
۶۰	الگوی اصلی نظریه داده بنیاد (الگوی سال ۱۹۶۷)
۶۲	تبیین گام‌های پیشنهادی در نظریه داده بنیاد (براساس الگوی اولیه اشتراوس و مینزر)
۶۳	مرحله اول: انتخاب موضوع پژوهش
۶۳	مرحله دوم: تعیین اهداف پژوهش
۶۳	ارزیابی شواهد
۶۴	تعمیم‌دهی با استفاده از داده‌ها
۶۴	تعیین یک مفهوم
۶۴	راستی‌آزمایی یک نظریه
۶۵	تولید نظریه
۶۵	مرحله سوم: انتخاب یک گروه برای مطالعه

مرحله چهارم: گردآوری داده‌های پژوهش	۶۶
کدگذاری باز داده‌ها	۶۶
چگونگی تشکیل طبقات مفهومی از درون داده‌ها	۶۷
مرحله ششم: کدگذاری انتخابی داده‌ها	۶۸
از مفاهیم اصلی به نظریه داده بنیاد	۶۸
مرحله هفتم: نظریه پردازی (تولید نظریه)	۶۹
پژوهش داده بنیاد در عمل	۶۹
نظریه داده بنیاد و خط‌مشی گذاری	۷۱
خلاصه	۷۲
مطالعه بیشتر	۷۳

فصل بیستم: روش پژوهش قوم نگاری

روش پژوهش قوم نگاری	۷۵
تاریخچه‌ای مختصر از قوم نگاری	۷۶
صنعتی شدن و علوم اجتماعی	۷۶
پژوهش‌های میدانی اولیه	۷۷
موضوعات انسان‌شناسی	۷۸
انسان شناسی فرهنگی	۷۸
انسان‌شناسی فیزیکی	۷۸
باستان‌شناسی	۷۸
تغییر کانون مورد تأکید در جامعه‌شناسی	۷۹
پژوهش قوم‌نگارانه	۷۹
قوم‌نگاری، قوم‌شناسی یا رفتارشناسی	۸۰
قوم‌نگاری و رفتارشناسی مدرن	۸۳
اقدامات قوم‌نگاران نوین	۸۴
روش‌شناسی قومی	۸۵
قوم‌نگاری جامعه محور	۸۵
روش‌شناسی رفتارشناختی	۸۶
رفتارشناسی و مشاهده ساده	۸۸
انجام کار میدانی	۸۸
قوم‌نگاری در پژوهش‌های مدیریت دولتی	۸۹
مطالعات شهرنشینی	۹۱

۹۲	مطالعه بر روی پدیده فقر در موقعیت‌های شهری
۹۳	پژوهش بر روی مباحث مربوط به شهرسازی
۹۵	پژوهش پیرامون فرهنگ سازمانی در سازمان‌های دولتی
۹۷	تمرین ۱-۲۵ دشواری‌های پروژه‌ها
۹۸	پرسش‌ها
۹۸	تمرین ۲-۲۵ مشکلات قومی در غرب
۹۹	پرسش‌ها
۱۰۰	خلاصه
۱۰۲	مطالعه بیشتر

فصل بیست و هشتم: پژوهش انتقادی: رویکردهای اقدام پژوهی

۱۰۳	پژوهش انتقادی: رویکردها: اقدام پژوهی
۱۰۳	مشارکت‌هایی کثرت‌پس و دیرپی در مطالعات اقدام پژوهی
۱۰۶	پنج الگوی اقدام پژوهی
۱۰۶	اقدام پژوهی سستی
۱۰۸	اقدام پژوهی مشارکتی
۱۱۰	علم اقدام
۱۱۱	اقدام پژوهی و نظریه انتقادی
۱۱۲	مراحل اقدام پژوهی از دیدگاه گلنز
۱۱۳	زمینه‌ها و موضوعات کلیدی در اقدام پژوهی
۱۱۴	مراحل تغییر برنامه‌ریزی شده
۱۱۶	اهداف اقدام پژوهی
۱۱۶	دستیابی به اهداف اقدامات طراحی شده در فرآیند اقدام پژوهی و ابزارهای گوناگونی اطلاعات
۱۱۹	خلاصه
۱۱۹	تمرین‌ها
۱۲۰	تمرین ۱-۲۶ آموزش مشارکت در میان افراد بی‌خانمان
۱۲۰	پرسش‌ها
۱۲۰	تمرین ۲-۲۶ معرفی تغییر
۱۲۰	پرسش‌ها
۱۲۱	مطالعه بیشتر

فصل بیست و هفتم: پژوهش انتقادی: الگوهای توانمندساز و فمینیستی

۱۲۳	پژوهش انتقادی: الگوهای توانمندساز و فمینیستی
۱۲۴	پژوهش توانمندساز
۱۲۴	پژوهش توانمندساز چگونه انجام می‌شود؟
۱۲۵	پژوهش توانمندساز و ماهیت مبتنی بر همکاری آن
۱۲۶	فرآیند پژوهش توانمندساز
۱۲۶	فاز اول پژوهش توانمندساز
۱۲۷	فاز دوم فرآیند توانمندسازی
۱۲۸	فعالیت‌های فاز سوم
۱۳۰	الگوی پژوهش فمینیستی
۱۳۰	پژوهش برای زنان، توسط زنان
۱۳۰	"پژوهش برای زنان به عنوان پژوهش درباره زنان"
۱۳۱	تأکید پژوهش فمینیستی
۱۳۲	روش‌شناسی پژوهش فمینیستی
۱۳۴	خلاصه
۱۳۵	پرسش‌ها
۱۳۶	مطالعه بیشتر

فصل بیست و هشتم: تحلیل داده‌های کیفی

۱۳۷	تحلیل داده‌های کیفی
۱۳۸	داده‌های کیفی چه چیزهایی هستند؟
۱۳۹	اجزاء تحلیل داده‌های کیفی
۱۴۰	به نظم درآوردن داده‌های کیفی
۱۴۱	گام اول: انجام تحلیل اولیه جهت تعیین الگوها
۱۴۲	گام دوم: کدگذاری باز به منظور تشکیل خوشه‌ها و شناسایی تم‌ها
۱۴۲	گام سوم: انجام تحلیل مقایسه‌ای جهت تعیین تشابهات و تمایزات
۱۴۴	گام چهارم: انجام تحلیل برای تفکیک سازه‌های اطلاعاتی اولیه
۱۴۴	گام پنجم: کدگذاری محوری به منظور تبیین بیشتر سازه‌ها (طبقات) و مضامین (تم‌ها)
۱۴۵	فاز اول: آمادگی برای انجام پژوهش کیفی
۱۴۶	فاز دوم: تحلیل و گزارش دهی
۱۴۸	کدگذاری سطح اول
۱۴۹	کدگذاری سطح دوم

۱۴۹	کدگذاری سوم
۱۴۹	گزارش نتایج پژوهش کیفی
۱۵۰	تحلیل داده‌های کیفی با استفاده از رایانه
۱۵۴	خلاصه
۱۵۵	مطالعه بیشتر

فصل بیست و نهم: تحلیل متون، اسناد و مصنوعات

۱۵۷	تحلیل متون، اسناد و مصنوعات
۱۵۸	تحلیل متون به عنوان داده‌های پژوهش
۱۵۹	مرور ادبیات
۱۶۰	اهداف مرور ادبیات
۱۶۳	پژوهش با استفاده از داده‌ها، روشی
۱۶۴	فعالیت‌های مسئولین با روشی
۱۶۵	انواع آرشیوها
۱۶۵	انجام پژوهش با استفاده از روش فراتحلیل
۱۶۶	مزایا و معایب فراتحلیل
۱۶۷	چگونگی انجام یک فراتحلیل
۱۶۷	بیان سؤال یا موضوع فراتحلیل
۱۶۷	تعیین شکل پژوهش‌هایی که برای فراتحلیل انتخاب می‌شوند
۱۶۸	تعیین انواع مطالعاتی که در شمول مطالعات ما قرار می‌گیرند
۱۶۸	تعیین معیار شایستگی
۱۶۸	شناسایی منابع مورد استفاده در پژوهش و ذکر آنها در قالب استناد
۱۶۹	مطالعه و بررسی مطالعات پژوهشی شاخص
۱۷۰	انتخاب آماره اندازه تأثیر
۱۷۱	بازنگری و ارزیابی مطالعات پژوهشی معتبر و قابل قبول
۱۷۱	انتخاب یک آماره اندازه تأثیر برای استفاده در کلیه گزارشات پژوهشی انتخاب شده
۱۷۱	تعیین یک کد دقیق برای هر گزارش پژوهشی
۱۷۲	ارائه تحلیل آماری و یافته‌های گزارش
۱۷۲	تحلیل هرمنوتیک (تفهیمی) منابع متنی
۱۷۳	اصول تحلیل هرمنوتیک
۱۷۴	تحلیل هرمنوتیک منابع غیر متنی
۱۷۵	معنا و تأکید در هرمنوتیک

۱۷۶	حلقه هرموتیک
۱۷۷	نمونه‌ای از کاربرد تحلیل هرموتیک
۱۷۷	نشانه‌شناسی؛ تحلیل علائم و نشانه‌ها
۱۷۸	معنای نشانه‌شناسی
۱۷۹	نشانه‌شناسی سوسوری
۱۷۹	اشکال نشانه‌ها
۱۸۰	سخن پایانی محتاطانه درباره علائم و نشانه‌ها
۱۸۰	تحلیل محتوا
۱۸۲	مراحل ۹ گانه تحلیل محتوا
۱۸۴	ابزارهای مکمل: جلیا گفتمان و تحلیل روایتی
۱۸۶	تحلیل گفتمان
۱۸۹	خلاصه
۱۹۰	مطانه بیشتر

فصل سی‌ام: تدوین گزارش پژوهش

۱۹۱	تدوین گزارش پژوهش
۱۹۲	ساختاردهی گزارش پژوهش
۱۹۲	رویکرهای مختلف در ارائه گزارش پژوهش
۱۹۳	بخش‌های مختلف یک گزارش پژوهش
۱۹۳	عنوان و صفحه عنوان
۱۹۴	عناصر تشکیل‌دهنده یک عنوان خوب
۱۹۵	چکیده
۱۹۶	نمونه‌ای از یک چکیده
۱۹۷	بخش مقدمه
۱۹۸	بخش مرور ادبیات
۱۹۹	پژوهش و نظریه
۲۰۰	بخش روش‌شناسی
۲۰۰	تفاوت روش‌ها و داده‌ها
۲۰۱	بخش نتایج و یافته‌های پژوهش
۲۰۲	نوشتن در قالب اول شخص و یا سوم شخص
۲۰۳	بخش نتیجه‌گیری و توصیه‌ها (پیشنهادهای)

- ۲۰۴..... بخش مؤاخذ (کتاب‌شناسی)
- ۲۰۵..... بخش ضmann یا پیوست‌ها
- ۲۰۶..... سبک‌ها و قالب‌های نوشتن پژوهش
- ۲۰۷..... بانویس‌ها، پی‌نوشت‌ها و ارجاعات درون متن
- ۲۰۷..... اشکال ارجاع درون متنی
- ۲۰۸..... استفاده از یادداشت‌ها در گزارشات طولانی
- ۲۰۸..... سبک کتاب‌شناسی
- ۲۰۹..... سبک‌های اصلی تدوین کتاب‌شناسی
- ۲۱۰..... سبک APA
- ۲۱۰..... اشکال فهرست مستندها
- ۲۱۱..... نشریات
- ۲۱۱..... کتاب‌ها
- ۲۱۲..... انتشارات دولتی
- ۲۱۲..... سبک MLA
- ۲۱۳..... نشریات (مجلات، روزنامه‌ها و جراید)
- ۲۱۴..... دیگر منابع
- ۲۱۵..... منابع الکترونیکی
- ۲۱۵..... سبک شیکاگو
- ۲۱۷..... خلاصه
- ۲۱۸..... مطالعه بیشتر

REFERENCES

شاید بتوان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های توسعه نظری دانش مدیریت را در روش‌شناسی آن دانست. درک حقایق و فهم مفاهیم کانون توجه اصلی در توسعه علم است. از این رو برخورداری از دانش روش‌شناسی و تسلط به بهره‌گیری از آن در جریان مطالعات نظری و پژوهش‌های علمی می‌تواند زمینه درک حقایق و توسعه علمی را فراهم آورد. با مروری کوتاه بر مقالات و پژوهش‌های علمی در حوزه‌های مدیریت بنحوی که می‌بینیم که غالباً از کاستی‌های روش‌شناسی رنج می‌برند. کاستی‌هایی که می‌تواند با کمی درنگ و تأمل در اصول و تئوری‌های روش‌شناسی بخوبی رفع گردند.

نویسنده کتاب حاضر در چندین مترجمین ضمن اذعان به مفید بودن و ارزشمندی روش‌های کمی در پژوهش‌های مدیریت، به ضرورت و ترویج روش‌های کیفی در مطالعات مذکور تأکید ویژه دارند. این بدان معنا نیست که الزاماً روش کمی را برتر بدانیم، بلکه مهم این است که بهنگام آغاز پژوهش و براساس موضوع تحقیق و ماهیت داده‌های مورد نیاز برای ارزیابی مفاهیم کلیدی، با استدلال و درک عمیق از مبانی روش‌شناسی استراتژی ویژه را برگزینیم. این روش می‌تواند کمی، کیفی و یا ترکیبی باشد. برخی از دانشجویان و پژوهشگران مدیریت ابتدا شیوه تحقیق خود را برگزیده و سپس به دنبال برساختن طرح تحقیق می‌روند. اشتباهی که می‌تواند منجر از ضعف معرفت روش‌شناختی فرد دهد. برخی دیگر از پژوهشگران برای ارزیابی و قضاوت بر روی مفاهیم کیفی و پیچیده سازمانی صرفاً به گردآوری اطلاعات از طریق پرسشنامه و نظریه‌هایی بسط می‌کنند که در بهترین حالت فقط بازگوکننده آراء دیگران است و نمی‌تواند درک صحیحی از موقعیت مورد مطالعه بدست آورد. بنابراین لازم است تا دانش و هوش روش‌شناختی بقدر کفایت ارتقاء یابد. کتاب پیش رو جلد دوم کتاب روش تحقیق کمی و کیفی در مدیریت است که با ویژگی متمایز آن نسبت به سایر منابع روش‌شناختی چاپ می‌شود.

این کتاب هم‌اکنون از منابع برتری است که در دانشگاه‌های دنیا برای سطوح کارشناسی ارشد و دکتری تدریس می‌شود و چارچوب نسبتاً جامع و دقیق را از بعد پژوهش‌های کیفی دربردارد. برای دانشجویان و خوانندگانی که صرفاً جلد دوم را مطالعه می‌کنند توصیه می‌شود ۹ فصل اول جلد اول را مطالعه نمایند تا با مبانی تئوریک و فرایندهای طراحی مسئله و طرح تحقیق بنحوی آشنا شوند و سپس بطور عمیق جلد دوم را مطالعه کنند.

جلد دوم حاوی ۹ فصل (از فصل ۲۲ تا ۳۰) می‌باشد. فصل ابتدایی درآمدي بر روش تحقیق کیفی نام دارد که به بیان وجوه تمایز این روش بر روش تحقیق کمی می‌پردازد. روش مطالعه موردی عنوان فصل ۲۳ می‌باشد که در آن انواع مطالعه موردی برای پژوهشگران تبیین گردیده است. در فصل ۲۴

نویسنده به بحث پیرامون نظریه داده بنیاد می‌پردازد و مراحل شکل‌گیری و سیر تحول آن را به بحث گذاشته است. در فصل ۲۵ روش پژوهش قوم‌نگاری به تفصیل مورد بررسی قرار می‌گیرد و نمونه‌هایی از این نوع مطالعات برای پژوهشگران به منظور آشنایی با این رویکرد توسط نویسنده بیان می‌گردد. در فصل ۲۶ نویسنده به بحث پیرامون روش تحقیق اقدام‌پژوهی به عنوان یکی از روش‌های متداول رویکرد انتقادی در پژوهش می‌پردازد. فصل ۲۷ نیز الگوهای توانمندساز به‌عنوان روش دیگری از رویکرد انتقادی مورد بحث نویسنده کتاب حاضر می‌باشد. در فصل‌های ۲۸ و ۲۹ روش‌های تحلیل داده‌های کیفی به عنوان سنگ بنای روش تحقیق کیفی به تفصیل مورد مطالعه قرار می‌گیرد و نهایتاً در فصل ۳۰ شیوه ارائه نتیجه پژوهش برای پژوهشگران تبیین می‌گردد.

مزیت این کتاب در این است که ابتدا بعد چگونگی و چرایی انتخاب هر شیوه و با رویکرد کیفی را به بحث می‌گذارد تا خواننده و یا پژوهشگر بتواند خود با استدلال و اقناع علمی به انتخاب یک رویکرد و روش اثربخش مدیریت برسد. آنگاه به تفصیل و به‌گونه‌ای کاملاً عملی فرایندهای انجام پژوهش کیفی را انجام دهد.

این کتاب بعنوان منبع اصلی درس روش‌شناسی تحقیق فلسفه علم در مدیریت و همچنین کلیه پژوهشگران سازمان و مدیریت که در پی انجام پژوهش‌های علمی و نقد تحقیقات هستند توصیه می‌شود.

رضا واعظی - محمد صادق آزمندیان

زمستان ۱۳۹۴